

Quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng giao tiếp cho trẻ mẫu giáo 5- 6 tuổi ở các trường mầm non huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang

Nguyễn Thị Ngọc*

*Học viên cao học Đại học Trà Vinh

Received: 30/5/2023; Accepted: 4/6/2023; Published: 12/6/2023

Abstract: On the basis of theory and practice of communication skills education for preschool children 5-6 years old in U Minh Thuong district, the article proposes measures to manage this educational activity, contributing to meeting the objectives. current standards of early childhood education.

Keywords: Communication skills education, 5-6 years old, U Minh Thuong district

1. Đặt vấn đề

Giáo dục mầm non (MN) có ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành nhân cách của trẻ. Bậc học MN là bước đệm đầu tiên cho các cấp học, giúp trẻ có điều kiện hình thành nhân cách cũng như trí tuệ. Cấp học này có vai trò quan trọng giúp cho trẻ có những nền tảng kiến thức đầu tiên, phát triển đầy đủ về thể chất, nhận thức, kỹ năng-tình cảm xã hội, ngôn ngữ, và thẩm mỹ tạo tiền đề cho quá trình học tập lâu dài. Chính vì vậy, giáo dục MN giữ vai trò đặc biệt quan trọng và là “Giai đoạn vàng” để giáo dục, tạo nền tảng cho sự phát triển của trẻ trong tương lai.

Hiện nay, ngành giáo dục đã rất quan tâm tới phát triển ngôn ngữ và hành vi giao tiếp cho trẻ MN đặc biệt là trẻ 5-6 tuổi. Giáo dục kỹ năng giao tiếp (GDKNGT) và quản lý GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi đã và đang được triển khai ở các trường MN trên địa bàn huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang. Tuy nhiên, quản lý GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở các trường MN còn tồn tại những yếu kém bất cập từ khâu lập kế hoạch cho đến tổ chức thực hiện. Bên cạnh đó, công tác kiểm tra đánh giá chưa phù hợp với yêu cầu của thực tiễn. Nếu đề xuất được những biện pháp quản lý GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi một cách khoa học, phù hợp đặc điểm tình hình thực tiễn của các trường MN cũng như phù hợp với bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay thì sẽ nâng cao được hiệu quả giáo dục và quản lý hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, góp phần đáp ứng mục tiêu giáo dục MN.

Tuy nhiên, thực trạng hiện nay vấn đề giáo dục và lồng ghép GDKNGT cho trẻ tại các trường MN còn nhiều khó khăn. Hơn thế nữa, trong thực tế hiện nay ở huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang các biện pháp quản lý GDKNGT cho trẻ của Hiệu trưởng các trường MN còn có những bất cập, hạn chế nên hiệu quả về

công tác này chưa cao, còn gặp nhiều khó khăn.

Vì vậy nghiên cứu nội dung *Quản lý hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở các trường MN huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang* là rất cần thiết”

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. *Giáo dục kỹ năng giao tiếp*: là quá trình tổ chức các hoạt động giáo dục nhằm giúp người học hình thành và rèn luyện các thao tác, hành động để trao đổi, tiếp nhận, xử lý thông tin bằng ngôn ngữ và phi ngôn ngữ trong các mối quan hệ của trẻ ở gia đình, nhà trường, xã hội.

2.1.2. *Quản lý hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*: là sự tác động có định hướng của chủ thể quản lý một cách có kế hoạch lên tất cả các nguồn lực giáo dục, nhằm tăng cường các hoạt động của nhà trường, giúp trẻ biết cách chọn lọc và chuyển những kiến thức, kỹ năng (cái trẻ đã biết) và thái độ, giá trị (cái trẻ nghĩ, cảm thấy, tin tưởng) thành hành động thực tế (Giao tiếp cái gì? Giao tiếp như thế nào?).

Trọng tâm của quản lý GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là đưa hoạt động dạy học và hoạt động giáo dục phát triển ở trạng thái mới về chất đó là làm thay đổi ngôn ngữ, thái độ, hành vi, cách ứng xử của người học. Từ thói quen thụ động, mang lại hậu quả tiêu cực chuyển thành những hành vi, thái độ, cách ứng xử, cách sử dụng ngôn ngữ, mang tính xây dựng, tích cực và có hiệu quả để nâng cao chất lượng cuộc sống của trẻ và góp phần hình thành và phát triển nhân cách sống toàn diện cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường MN.

2.2. Thực trạng quản lý GD KNGT cho trẻ 5-6 tuổi các trường MN huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang

Để đánh giá được thực trạng QLGD KNGT cho trẻ 5-6 tuổi các trường MN huyện U Minh Thượng,

tỉnh Kiên Giang tác giả khảo sát bằng phiếu hỏi, phỏng vấn: 26 CBQL gồm: 8 hiệu trưởng, 10 phó hiệu trưởng; 8 tổ trưởng chuyên môn khối và 96 GV dạy trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại 8 trường MN của huyện. Kết quả như sau:

Phòng GDĐT có sự quan tâm và tổ chức tập huấn đổi mới PPGD cho đội ngũ GV (ĐNGV) MN nhằm nâng cao kiến thức về công tác giáo dục kỹ năng sống trong đó có HĐGD KNGT cho trẻ, KTĐG chuẩn kiến thức kỹ năng cho trẻ 5-6 tuổi.

Quản lý HĐGD KNGT đã đạt được: Đội ngũ CBQL, GV, NV có nhận thức tốt về GD KNGT cho trẻ 5-6 tuổi; HĐGD KNGT đã được các trường thực hiện một cách thường xuyên và trẻ 5-6 tuổi được giáo dục nhiều nội dung của KNGT như: “Kỹ năng lắng nghe ý kiến của người khác”, “Kỹ năng trao đổi ý kiến của mình với các bạn”, “Kỹ năng thể hiện sự thân thiện, đoàn kết với bạn bè”, “Kỹ năng chấp nhận sự phân công của nhóm bạn và người lớn”, “Kỹ năng sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ đơn giản cùng người khác” với đa dạng các hình thức và phương pháp giáo dục; Quản lý HĐGD KNGT (Xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo thực hiện, KTĐG) cũng được thực hiện thường xuyên và đạt được một số hiệu quả nhất định. Đặc biệt hơn nữa HĐGD KNGT còn được quan tâm, thực hiện tiết dạy mẫu, lồng ghép trong các hoạt động trải nghiệm, thông qua các buổi hội giảng, thao giảng chuyên đề.

Một số hạn chế như: Một bộ phận CBQL, GV tổ chức HĐGD KNGT với các hình thức và phương pháp chưa được thường xuyên và chưa đạt hiệu quả cao của chương trình giáo dục MN; CBQL chưa chú trọng xây dựng mục tiêu và kế hoạch, chương trình giáo dục KNGT cụ thể phù hợp với điều kiện của nhà trường. Hoạt động bồi dưỡng nghiệp vụ cho GV trong công tác tổ chức chưa được chú trọng, vì vậy chưa mang lại hiệu quả cao trong công tác tổ chức HĐGD KNGT; Một số ít GV còn sử dụng các hình thức, PPGD KNGT theo lối cũ, chậm đổi mới hình thức, phương pháp. Chưa đánh giá được hết thực trạng chất lượng, tâm lý của trẻ trong lớp; CSVC, đồ dùng dạy học, đồ chơi chưa đáp ứng được nhu cầu thực hành KNGT cho trẻ.

2.3. Biện pháp quản lý hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường MN huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang

2.3.1. Tổ chức truyền thông nâng cao nhận thức của CBQL, GV về sự cần thiết của GDKNGT cho trẻ 5-6 tuổi

Nâng cao nhận thức của CBQL, GV về tầm quan trọng của GDKNGT cho trẻ. Từng bước làm thay đổi cả về lượng và chất trong quan điểm, nhận định, đánh

giá và hành động đối với hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở CBQL và GV. Nâng cao nhận thức của các cấp quản lý, CBQL, GV MN trên địa bàn huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang về vai trò, ý nghĩa của HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Trên cơ sở những tác động để làm thay đổi nhận thức của CBQL, GV và cha, mẹ trẻ về tầm quan trọng của quản lý HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi theo chiều hướng tích cực, từ đó thay đổi tư duy, tác phong, thái độ làm việc trong quá trình giáo dục và quản lý HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường MN, giúp cho người thực hiện HĐGD KNGT hiểu rõ vì sao cần phải tổ chức, thực hiện HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường MN, và việc vận dụng các kỹ năng vào thực tế là một nhiệm vụ cần thiết, cần phải học hỏi và rút kinh nghiệm.

2.3.2. Tổ chức bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho ĐNGV trong tổ chức GDKNGT cho trẻ 5-6 tuổi

Bồi dưỡng về năng lực CMNV trong đó có năng lực giáo dục KNGT cho trẻ MN là một việc rất quan trọng trong quá trình rèn luyện CMNV sư phạm của GV. Quán triệt mục đích và yêu cầu công tác HĐGD KNGT, phổ biến kế hoạch và tiến trình quản lý HĐGD KNGT với GV. Giúp GV nâng cao trình độ, kỹ năng nghề, phẩm chất chính trị và các nhiệm vụ đặt ra từ thực tiễn. Đẩy mạnh tinh thần quản lý HĐGD KNGT trong mỗi GV nhằm không ngừng nâng cao năng lực sư phạm. Bồi dưỡng CMNV cho ĐNGV về nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức HĐGD KNGT, về phương pháp dạy học, kỹ thuật dạy kỹ năng để GV thực hiện hiệu quả HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường MN.

2.3.3. Chỉ đạo GV đa dạng hóa hình thức và PP GD-KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Tổ chức đa dạng hóa hình thức và PPGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi để nâng cao CLGD của nhà trường. Đảm bảo các giờ học sát với yêu cầu và mục tiêu giáo dục trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Vì vậy mỗi GV phải tổ chức và đa dạng hóa HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường MN phù hợp với độ tuổi, đặc điểm và khả năng của trẻ. Giúp GV nghiên cứu sâu, tìm hiểu nội dung của từng hoạt động, bài giảng, phải cải tiến nghiên cứu đổi mới PPDH gắn với “Giáo dục lấy trẻ làm trung tâm”. Mục tiêu của biện pháp này là sử dụng nhiều hình thức để tổ chức hoạt động hiệu quả, lồng ghép, tích hợp vào tất cả các hoạt động ở trường MN, huy động sự tham gia tích cực của GV và tạo điều kiện giúp trẻ bộc lộ hết khả năng, hình thành kỹ năng giao tiếp tốt cho trẻ.

2.3.4. Chỉ đạo GV các lớp Lá tích cực hóa hoạt động của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi trong các HĐGD

Đề cao sự tương tác giữa cô và trẻ, trẻ được khuyến khích chủ động, tích cực hơn trong HĐGD KNGT gắn với quan điểm trường MN giáo dục lấy trẻ làm trung tâm. Phương pháp dạy học tích cực là phương pháp mới, là sự kế thừa và phát huy tối đa những ưu điểm và khả năng có sẵn của PPDH truyền thống, giúp trẻ phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của trẻ, tăng cường hợp tác của trẻ từ đó tạo ra sự thống nhất về nội dung, hình thức và PPGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, nâng cao hiểu biết của GV về phương pháp, bản chất, đặc điểm và ý nghĩa của dạy học tích cực, phát triển được phương pháp HĐGD KNGT vận dụng vào thực tiễn, hướng tới mục tiêu đổi mới giáo dục.

2.3.5. Tăng cường đầu tư CSVC đồ dùng trong hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5- 6 tuổi

Quản lý tốt CSVC nhà trường đảm bảo sử dụng có hiệu quả tài sản. Tu bổ, sửa chữa, bổ sung, mua sắm thường xuyên CSVC kịp thời đáp ứng mọi hoạt động trong nhà trường. Đầu tư CSVC, đồ dùng đầy đủ trong thực hiện HĐGD KNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường MN giúp CBQL, GV tổ chức đa dạng, phong phú các hoạt động, là trợ thủ đắc lực cho việc tổ chức hoạt động, nâng cao chất lượng bài giảng, tăng khả năng nhận thức cho trẻ nhằm thực hiện hoạt động một cách tích cực và đạt hiệu quả mong đợi.

Đầu tư CSVC, đồ dùng tại các trường MN đầy đủ giúp cho trẻ có thể có được nhiều chương trình giảng dạy đa dạng, hấp dẫn. Đặc biệt là mỗi trẻ sẽ được hỗ trợ thiết bị, đồ dùng học tập từ đó tăng khả năng nhận thức, ghi nhớ, giúp trẻ dễ dàng lĩnh hội kiến thức, kỹ năng, phát triển toàn diện, tạo điều kiện cho nền tảng phát triển sau này của trẻ.

2.3.6. Đổi mới KTĐG hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Xác định rõ mục đích, yêu cầu của từng đợt kiểm tra dựa trên yêu cầu nhiệm vụ cụ thể trong kế hoạch năm học của nhà trường. Kiểm tra có kế hoạch là đưa công việc kiểm tra vào nội dung chương trình hoạt động của nhà trường một cách hợp lý không gây xáo trộn cho việc thực hiện kế hoạch năm học. Trong quá trình kiểm tra cần phải trung thực, khách quan, đánh giá và xử lý đúng. Kiểm tra để thúc đẩy các mặt tốt, khắc phục các mặt hạn chế.

Thúc đẩy hoạt động GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. KTĐG giúp Hiệu trưởng nắm bắt thông tin phản hồi từ đối tượng quản lý, nắm được diễn biến công việc trong thực hiện hoạt động, so sánh hiệu quả thực tế từ đó thấy được những ưu điểm, nhược điểm trong việc thực hiện, qua đó uốn nắn, đôn đốc, đẩy mạnh việc thực hiện kế hoạch, đồng thời bồi dưỡng chuyên môn cho CBQL và GV.

3. Kết luận

- Quản lý GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là sự tác động có định hướng có kế hoạch của chủ thể quản lý lên tất cả các nguồn lực, nhằm đạt được mục tiêu là giúp trẻ biết cách giao tiếp với cô giáo, bạn bè và những người xung quanh bằng những lời nói, hành vi phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của trẻ.

- Nội dung quản lý hoạt động GDKNGT cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường MN bao gồm: Lập kế hoạch hoạt động GDKNGT cho trẻ, tổ chức việc thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNGT cho trẻ, chỉ đạo việc thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNGT cho trẻ và kiểm tra đánh giá hoạt động GDKNGT cho trẻ 5-6 tuổi.

- Thực trạng QLGD KNGT cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường MN Huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang cho thấy: Mức độ thực hiện các chức năng QLGD KNGT cho trẻ 5-6 tuổi trong các trường MN của huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang được CBQL và GV tham gia khảo sát đánh giá thực hiện ở mức độ thường xuyên trở lên. Trong bốn chức năng quản lý được nghiên cứu, nội dung: “Xây dựng kế hoạch HĐGD KNGT cho trẻ” được đánh giá ở mức thấp nhất nhưng cũng trên mức trung bình, tiếp đến là nội dung “Việc xác định nội dung, hình thức, phương pháp KTĐG hoạt động giáo dục KNGT cho trẻ”. Chức năng quản lý “Chỉ đạo hoạt động GDKNGT cho trẻ” được đánh giá với mức độ thực hiện thường xuyên hơn. Bên cạnh đó vẫn còn một số ít cán bộ, GV chưa nhận thức đầy đủ về hoạt động này, nội dung GD KNGT chưa được tiến hành thường xuyên, các phương pháp và hình thức chưa kết hợp hài hòa.

- Để quản lý có hiệu quả hoạt động GDKNGT cho trẻ 5-6 tuổi ở trường MN huyện U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang, cần thực hiện tốt 6 biện pháp đề xuất; các biện pháp này có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, cần phối hợp thực hiện đồng loạt các biện pháp để đạt hiệu quả cao nhất trong GDKNGT cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường MN huyện U Minh Thượng.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 của Hội nghị Trung ương khóa XI về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Thông tư số 23/2010/TT-BGDĐT ngày 23 tháng 7 năm 2010* trường Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư 52/2020/TT-BGDĐT ngày 31 tháng 12 năm 2020 về ban hành Điều lệ Trường MN*. Hà Nội
3. Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), *Thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT ngày 12/4/2019 về ban hành qui tắc ứng xử trong trường MN, GDPT*. Hà Nội.